

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИРЕКТОР

ЕТИЧЕН КОДЕКС
ЗА ПОВЕДЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В ИНСТИТУТ ПО ПОЛИМЕРИ

ВЪВЕДЕНИЕ

Институтът по полимери (ИП-БАН) извършва научни изследвания, иновации и обучение в областта на полимерите и полимерните материали, които допринасят за развитието на науката и технологиите и са в полза на обществото и икономиката. При изпълнение на своите служебни задължения работещите в ИП-БАН влизат във взаимоотношения с колегите си в института, БАН и академичната общност в страната, както и с представители на органи на държавната и местна власт, представители на други юридически лица у нас и зад граница, студенти, докторанти, граждани и др. В тези взаимоотношения се очаква служителите на ИП-БАН да демонстрират професионализъм и морални принципи, да спазват етичните правила за поведение, с което допринасят за формиране на облика на института, на БАН, както и на академичния сектор като цяло.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1 (1) Този кодекс определя етичните норми и правилата за поведение, които служителите на ИП - БАН следва да спазват.

(2) Служителите на ИП-БАН изпълняват своите дейности при спазване на Закона за БАН, Устава на БАН, Закона за развитие на академичния състав на РБ, Правилника за устройството, дейността и управлението на ИП-БАН и др.

ЦЕЛ

Чл. 2 Кодексът има за цел да определи етични изисквания в поведението и служебната дейност на служителите на ИП-БАН, като по този начин да се повиши общественото доверие в професионализма и морала на служителите на ИП - БАН, както и да издигне престижа на научно-изследователската, експертната и преподавателската дейност.

ПРИНЦИПИ

Чл. 3 Дейността на служителите в ИП - БАН се осъществява при спазване на следните принципи:

(1) *Компетентност* – служителят извършва дейността си като използва и прилага знанията и опита, които притежава, и непрекъснато повишава нивото на професионалната си квалификация и работа за постигане на високи научни, експертни и приложни резултати.

(2) *Отговорност* – служителят следва поведение, което не накърнява престижа на българската наука и свързаните с нея институции, не само при изпълнение на служебните си задължения, но и в своя обществен и личен живот.

(3) *Безпристрастност* – служителят извършва дейността си обективно и добросъвестно, като се стреми вярно, точно и безпристрастно да събира, анализира и оценява всички факти и обстоятелства свързани с работата му, без да допуска влияние на собствени или чужди интереси.

(4) *Законност* – служителят изпълнява служебните си задължения при строго спазване на Конституцията и законите на Република България, и съобразно установените вътрешни правила в Българска академия на науките и ИП - БАН.

(5) *Лоялност* – служителят е лоялен във взаимоотношенията си с колегите от звеното, БАН и националната академична общност, като спазва и прилага нормативните документи и съдейства за утвърждаване на добрия имидж и престиж на ИП – БАН и на Българската академия на науките като цяло.

(6) *Честност* – служителят, в зависимост от функциите, които изпълнява, предлага решения и осъществява действия в унисон с приетите морални норми, водещи до укрепване на доверието в качеството и надеждността на научната продукция на ИП - БАН.

(7) *Политическа и светогледна неутралност* – служителят не допуска в своята работа да бъде повлияван от свои или чужди политически и светогледни пристрастия.

(8) *Зачитане на личността* – при изпълнение на служебните си задължения служителят се отнася с уважение към всеки, като зачита правата и достойнството на личността и не допуска каквито и да са прояви на дискриминация.

(9) *Отчетност* – служителят осъществява своята дейност по начин, даващ възможност да се видят ясно неговите действия и резултатите от извършената работа.

(10) *Толерантност* – служителят подхожда толерантно и с разбиране към алтернативни или допълнителни мнения и позиции, изразявани от личности или институции.

Глава втора

АКАДЕМИЧНА ЕТИКА

Раздел I

Академична етика на експерименталната дейност

Чл. 4 Ученият трябва да спазва изискванията за осъществяване на ефективна научна дейност, насочени към задълбочено всестранно изследване и установяване на обективната истина и за постигане на убедително трайно ново познание или обновяване и обогатяване на знанието за изследвания обект.

Чл. 5 Ученият следва да се стреми към аргументирано доказване на поддържаните от него хипотези, изводи и заключения, получени в резултат на изследователската му дейност. Не следва да се допускат предубедени заключения, непроверени и неаргументирани изводи. Основната грижа на учения е да постигне в максимална степен обективната истина, като за целта проверява тълкуванията и заключенията, които пораждат съмнение.

Чл. 6 Ученият следва да полага особени грижи, да дава обективни оценки и насърчения на онези изследвания, които водят до оригинални приноси в съответната научна практика, без да се влияе от субективни приоритети.

Чл. 7 Ученият следва да проявява почтеност и коректност в отношенията си със своите конкуренти от съответната научна област. Той трябва да уважава и отразява чуждия принос и приоритет на предшестващите изследователи, които са работили в неговата научна област.

Чл. 8 Не се допуска, под каквато и да е форма, присвояване на чужди научни постижения, отнемане на чуждо авторско право (плагиатство), "кражбата" на чужди идеи, фалшифицирането на чужди трудове, на данни и др.

Чл. 9 Служителят в ИП - БАН е длъжен да опазва данните и личната информация на гражданите, станали му известни при или по повод на изпълнението на служебните му задължения.

Чл. 10 Основна отговорност на ръководителите на научните колективи е подготовката на младите изследователи и подкрепата на тяхното успешно кариерно развитие.

Раздел II

Академична етика на публикационната дейност

Чл. 11 Служителите на ИП-БАН използват за разпространение на постигнатите научни резултати публикации в научния печат и отделни издания.

Чл. 12 (1) Авторите на тези публикации носят морална отговорност за научната достоверност на същите. Недопустимо е да се фалшифицират данни и резултати, получени в хода на изследователската дейност.

(2) Стремешът на учения за нови, собствени научни достижения и постигане на признание от научната общност и от обществото, не бива да го противопоставя на общите интереси, основани на авторитета на науката, академичната автономия и уважението на личността.

(3) При съвместно извършвана научно-изследователска дейност етично е, да се определя реалният принос на всеки изследовател, съобразно извършената от него работа.

(4) Лица, които могат да се посочат като съавтори, са тези, които имат значителен принос за провеждането на изследването, за получаването, анализирането и тълкуването на резултатите или за написване на ръкописа, ако са дали съгласието си за публикацията.

(5) Подкрепата, оказана на учения от други звена и лица, които не са били пряко ангажирани в публикационната му изява, от членове на ръководството на научната организация, следва да се отразява в бележка за изказване на благодарност, а не с включване в списъка на съавторите му.

Раздел III

Академична етика на научната дискусия

Чл. 13 (1) Учените използват научната дискусия при съвременните условия и организация на научната дейност, която често се осъществява от колектив от учени, които изследват съвместно дадена проблематика.

(2) Академичният морал изисква да се дискутират идеи, а не личностни характеристики, да се прилагат аргументи, теоретични обяснения, а не персонални характеристики и квалификации.

(3) Значимостта на гледищата и предлаганите изводи не бива да се определя от научните звания и степени на авторите, а от силата на научните им доводи. Гледищата не следва да се оценяват на основата на личността на техните приносители, а на базата на универсални критерии за научност, установени чрез консенсус от научната общност.

(4) Наличието на безпристрастна и обективна оценка е неизменно морално изискване към научната общност. Проявите на завист, злоба, корупция, зложелателство и недоброжелателност са несъвместими с академичната етика.

(5) В дискусийни ситуации са недопустими всякакви форми на злоупотреба, като отправяне на заплахи, оказване на психологически натиск или физическо насилие, неправомерни квалификации и др.

(6) Констатирането на отклонения от изискванията на академичната етика и осъществяването на недобросъвестна научна дейност е основание за отрицателна морална оценка от съответния научен колектив или от научната общност.

Раздел IV

Академична етика на научното рецензиране и конкурсната дейност

Чл. 14 Рецензентската практика трябва да бъде подчинена на изискванията на морала. Рецензиите следва да се основават единствено на преценката на реалните обективни качества, като не се спестяват както постиженията и достойнствата, така и недостатъците на реализирания труд.

Чл. 15 Рецензиите не бива да преследват злепоставяне на автора, водено от предубеждения или негативни личностни настроения.

Чл. 16 Рецензиите следва да подкрепят позитивните научни търсения и да не блокират, чрез неправомерен негативизъм, научния процес.

Чл. 17 Участието на учените в конкурси за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности, за разработване на проекти, за разпределение на субсидии и други, трябва да се основава на обективно и безпристрастно прилагане на установените критерии.

Чл. 18 Проява на недобросъвестна научна практика е преднамереното посочване или отхвърляне на едностранно подбрани факти и аргументи, позоваване на невярна информация и данни, с цел да бъдат злепоставени участници в конкурса или да се получат оферти за участие в научни програми или финансова помощ, без да има необходимите основания за това.

Раздел V

Етика при популяризиране на научния продукт

Чл. 19 (1) Учените имат морален ангажимент към социалната отговорност на науката пред обществото и особено за хуманното използване на техните научни постижения.

(2) Учените имат морален ангажимент да популяризират научното знание чрез преподавателска дейност.

Чл. 20 Ученият популяризира научни факти чрез доклади, дискусии и беседи в широкото медийно пространство. Представянето на научна информация става по разбираем и истинен начин, без да се манипулира мнението на неспециалисти и без внушения в определени насоки, основани на доверието в експертността на научния работник.

Чл. 21 Всяка изява в медийното и публичното пространство на служител на ИП - БАН, която се представя от името на ИП - БАН, следва да е съобразена и подчинена на научната позиция и концепция на научната общност на ИП - БАН. Академичната етика изисква да се въведе ясно разграничаване и поемане на персонална отговорност за представената информация, ако изказаното мнение се различава от общата научна позиция на ИП - БАН.

Глава трета

ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Раздел I

Професионална квалификация

чл. 22 (1) Служителите на ИП-БАН познават и спазват своите професионални права и задължения, произтичащи от нормативни актове, вътрешни правила и този кодекс;

(2) Служителите на ИП-БАН извършват своята дейност компетентно, обективно, добросъвестно, като поддържат и повишават своите професионални знания и умения;

(3) Служителите на ИП-БАН помагат за обучението на колегите си, споделят своя опит с тях и съдействат за тяхното усъвършенстване.

Раздел II

Взаимоотношения с ръководството

Чл. 23 Служителят подпомага ръководството на ИП - БАН с висок професионализъм, безпристрастност и активност при разработването и провеждането на политиката на Института, както и при изпълнението на взетите решения и осъществяване правомощията на неговите ръководители.

Чл. 24 Служителят изпълнява задълженията си честно и безпристрастно, като не допуска личните или политически пристрастия да му влияят.

Чл. 25 Когато прави предложения пред ръководни длъжностни лица от ИП - БАН, служителят предоставя необходимата информация, отнасяща се до вземането на конкретно решение.

Чл. 26 Служителят поставя пред ръководството и прекия си ръководител открито и честно проблемите, с които се сблъсква в процеса на работа или при изпълнението на възложените му задачи, като се консултира с тях - с цел разрешаването им.

Раздел III

Взаимоотношения с колеги

Чл. 27 В отношенията с колегите си служителят проявява уважение, коректност и толерантност, като не допуска поведение, което накърнява достойнството и правата на отделната личност.

Чл. 28 Служителят оказва помощ и съдействие на своите колеги при изпълнение на служебните им задължения - в рамките на своята компетентност.

Чл. 29 Не се допуска отправянето на обидни квалификации и дискриминационно отношение между служителите в ИП - БАН.

Чл. 30 Служителите трябва да се стремят да не допускат конфликтни ситуации помежду си или да ги предотвратят своевременно, ръководени от принципа за ненакърняване на човешкото и личностно достойнство.

Лични противоречия се разрешават с помощта на прекия ръководител, а когато това е невъзможно - чрез висшестоящия такъв.

Чл. 31 (1) Служителят на ИП - БАН, особено когато изпълнява ръководни функции, трябва да бъде пример на другите служители с качественото и срочно изпълнение на служебните си задължения, своето лично поведение и чувство за отговорност.

(2) Ръководителят е задължен:

1. Да оценява служителите без прояви на дискриминация и независимо от тяхната национална, религиозна, расова или друга принадлежност;
2. Да осигури необходимите условия и да насърчава коректното изпълнение на професионалните задължения на служителите посредством съвет, даване на насоки или предприемане на други корективни мерки;
3. Да не допуска субективизъм при оценка качествата на учения и изследователя, неговото фаворизиране или незаслужено задържане в кариерното му развитие;
4. Да пресича проявите на лобизъм при избирането на ръководители, председатели и членове на комисии и съвети, определяне членове на журита и други;
5. Да не допуска използване на административното си положение и йерархична зависимост за извличане на различни облаги – материални, сексуални, личностни, на кариерното развитие и др.

Раздел IV

Конфликт на интереси

Чл. 32 Служител на ИП-БАН не може да участва при обсъждането, подготовката, вземането и изпълнението на решения, които поставят него или свързани с него лица в ситуация на конфликт на интереси, или пораждаща основателни съмнения в неговата безпристрастност.

Чл. 33 При възлагането на служебна задача, чието изпълнение може да доведе до конфликт между служебните му задължения и неговите частни интереси, служителят следва своевременно да уведоми своя ръководител.

Чл. 34 Служител, който при определени обстоятелства се окаже в ситуация на възникнал конфликт на интереси в ИП-БАН е длъжен незабавно да уведоми за това директора на ИП - БАН.

Чл. 35 Когато служителят се съмнява дали дадена дейност е съвместима със служебните му задължения, той трябва да обсъди това със своя ръководител.

Чл. 36 Служителят не може да използва служебното си положение за осъществяване на свои лични или на семейството си интереси.

Чл. 37 Служителят не участва в каквито и да са договаряния, които са несъвместими с неговата длъжност, функции и задължения.

Чл. 38 Служителите, напуснали ИП - БАН, не трябва да злоупотребяват с информацията, която им е станала известна във връзка с длъжността, която са заемали, или с функциите, които са изпълнявали.

Раздел V

Други правила за професионално поведение

Чл. 39 Служителят противодейства на корупционни прояви и на други неправомерни действия в ИП - БАН и другите структури в системата на БАН.

Чл. 40 Служителят не допуска да бъде поставен във финансова зависимост или в друга обвързаност от външни лица или организации, както и да иска и да приема подаръци, услуги, пари, облаги или други ползи, които могат да повлияят на изпълнението на служебните му задължения, на неговите решения или да нарушат професионалния му подход по определени въпроси.

Чл. 41 Служителят не използва служебното си положение и власт или информацията, станала му известна, при или по повод изпълнение на служебните му задължения, в свой или чужд личен интерес.

Чл. 42 Недопустимо е проявяването на субективизъм, егоизъм или пристрастие при разпределение на ресурси от материалната база на ИП - БАН по начин, който не е съобразен или ощетява дейността на други работни групи или лица.

Чл. 43 Документи и научни данни в ИП - БАН могат да се използват от служителя само за изпълнение на служебните му задължения при спазване на правилата за защита на информацията.

Чл. 44 Служителят е длъжен да не разгласява факти и сведения, станали му известни при или по повод изпълнение на служебните му задължения.

Чл. 45 Служителят трябва да предприема необходимите действия с цел гарантиране на сигурността и недопускане на неразрешено разкриване на защитената информация и/или данни и информация от служебните компютри.

Чл. 46 При изпълнение на служебните си задължения служителят опазва повереното му имущество с грижата на добър стопанин и не допуска използването му за лични цели.

Чл. 47 При загуба или повреждане на имущество, документи или данни на ИП - БАН служителят е длъжен своевременно да информира прекия си ръководител, а при невъзможност - висшестоящия такъв.

Чл. 48 Служителят не може да изнася имущество и документи на ИП - БАН извън мястото, където изпълнява служебните си задължения, без това да е съгласувано с прекия ръководител.

Чл. 49 Служителят няма право да предоставя достъп до служебно имущество и документи на външни лица или членове на семейството си, без това да е съгласувано с прекия ръководител.

Глава четвърта

ЛИЧНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 50 При изпълнение на служебните си задължения и в обществения си живот служителят следва поведение, което не уронва престижа на ИП - БАН.

Чл. 51 Служителят не допуска на работното си място и извън него поведение, несъвместимо с добрите нрави.

Чл. 52 Служителят не може да участва в скандални прояви, с които би могъл да накърни престижа на БАН и в частност – на ИП - БАН

Глава пета

ПРАВА НА СЛУЖИТЕЛИТЕ НА ИП-БАН

Чл. 53 (1) Служителите на ИП-БАН имат право на работна среда, позволяваща пълна изява на способностите, свободна от всякаква форма на тормоз, нетолерантност и дискриминация.

(2) Служител на ИП-БАН не може да бъде санкциониран поради факта, че е докладвал за нарушение на професионалната етика, освен ако подобен акт не се окаже злонамерен или неоснователен.

(3) Служителите на ИП-БАН имат право на точно и обективно оценяване.

Глава шеста

МЕРКИ ПО ПРИЛАГАНЕТО

Чл. 54 Установяването на неетични прояви в науката изисква най-напред те да бъдат констатирани по достоверен и убедителен начин. При всички случаи критикуваният за неморална научна дейност учен има право на защита. До доказване на противното се приема, че той е добросъвестен.

Чл. 55 Етичният кодекс подлежи на задължително спазване от всички служители и ръководни длъжностни лица в ИП - БАН. При осъществяването на действия, несъвместими с поведението по този кодекс, служителят следва да понесе морални санкции.

Чл. 56 Този кодекс следва да се доведе до знанието на всички служители и ръководни длъжностни лица в ИП - БАН за сведение и изпълнение, като запознаването с неговото съдържание се удостоверява лично от служителя чрез подпис /Декларация по образец/.

Глава седма

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Раздел I

ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Включените в този кодекс правила на академичния морал не изчерпват обществения ангажимент на учените. Те трябва да спазват законите на страната, регулиращи както научната дейност и авторското право, така и другите обществени отношения. Проявите на корупция, несправедливост, некомпетентност и нарушения на изискванията за научно-изследователска и преподавателска дейност, съобразно установените регламенти, са несъвместими и с академичната етика.

§2. Спазването на морала е грижа на всеки учен поотделно, на ръководствата на научните звена, на научните общности и техните организации.

Раздел II

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на Етичният кодекс за поведение на служителите в Институт по полимери при Българска академия на науките, всички служители следва да подпишат декларация по образец /приложение по чл.56/, удостоверяваща съгласието на служителя с разпоредбите на кодекса и неговото спазване.

(2) Декларацията се съхранява в досието на служителя.

(3) При първоначално встъпване в длъжност, служител отдел „Човешки ресурси” е длъжен да запознае служителя с разпоредбите на този кодекс в 7 дневен срок от встъпването.

§2. Етичният кодекс за поведение на служителите в Институт по полимери /ИП - БАН/ - БАН е приет от Общото събрание на учените на ИП- БАН с Протокол ОС-05.04.2018 г.

ДЕКЛАРАЦИЯ

по Чл. 56 от Етичния кодекс за поведение на служителите в Институт по полимери при
Българска академия на науките

Долуподписаният

на длъжност

в Институт по полимери - БАН.

ДЕКЛАРИРАМ,

че съм запознат/а с правилата за поведение, утвърдени с Етичния кодекс за поведение на
служителите в Институт по полимери - БАН.

ДЕКЛАРАТОР: